

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Promlčení v obchodních závazkových vztazích

II.

Také okamžik, od kterého promlčecí doba začíná běžet, je upraven v obchodním zákoníku (ObchZ) jednak obecně, jednak speciálně pro některá práva. Obecná úprava tak platí podpůrně a použije se v případě, kdy pro určité právo není počátek běhu stanoven odlišně. Rozlišuje se přitom, zda jde o právo vymahatelné u soudu nebo o právo uskutečnit právní úkon.

Běh promlčecí doby

Také okamžik, od kterého promlčecí doba začíná běžet, je upraven v obchodním zákoníku (ObchZ) jednak obecně, jednak speciálně pro některá práva. Obecná úprava tak platí podpůrně a použije se v případě, kdy pro určité právo není počátek běhu stanoven odlišně. Rozlišuje se přitom, zda jde o právo vymahatelné u soudu nebo o právo uskutečnit právní úkon. V prvním případě začíná promlčecí doba běžet, jakmile je actio nata, tj. v okamžiku, kdy právo mohlo být poprvé uplatněno u soudu. V druhém případě pak promlčecí doba začíná běžet ode dne, kdy mohl být právní úkon poprvé učiněn. Speciální ustanovení ObchZ konkretizují actio nata pro jednotlivé okruhy práv. U práva na plnění závazku počíná promlčecí doba běžet ode dne jeho splatnosti, tj. ode dne, kdy měl být závazek splněn nebo mělo být s jeho plněním započato, dnem, kdy mělo být poskytnuto dílčí plnění (jestliže se pro nesplnění dílčího závazku stává splatným celý závazek). U práva na nepřetržitě vykonávání určité činnosti, na zdržení se určité činnosti nebo na strpění něčeho běží promlčecí doba od porušení tomuto právu odpovídající povinnosti druhé strany. U práva vzniklého porušením povinnosti běží obecně ode dne, kdy byla povinnost porušena, pokud není u některých těchto práv stanovena úprava zvláštní. U práv z vad věci je počátek běhu promlčecí lhůty stanoven ode dne předání věci oprávněnému nebo osobě jím určené nebo ode dne, kdy byla porušena povinnost věc převzít. U práv ze záruky za jakost zboží ode dne včasného oznámení vady během záruční doby. V případě právních vad běží promlčecí doba ode dne, kdy třetí osoba své nároky oznámila. U práva, které vzniklo odstoupením od smlouvy běží ode dne, kdy oprávněný od smlouvy odstoupil. U odpovědnosti za škodu podle obecné úpravy běží objektivní promlčecí doba, ode dne, kdy došlo k porušení povinnosti a v jejím rámci potom běží subjektivní promlčecí doba a to ode dne, kdy se poškozený o škodu dozvěděl nebo dozvědět mohl. Práva vzniklá ze škody na dopravovaných věcech se promlčují, jde-li o celkové zničení zásilky nebo ze ztráty zásilky ode dne, kdy zásilka měla být doručena příjemci, a jde-li o jiné škody pak ode dne, kdy zásilka byla doručena příjemci. Právo na vrácení plnění uskutečněného podle neplatné smlouvy běží ode dne, kdy došlo k plnění. Jde-li o práva požadovat vydání uložené nebo skladované věci a vydání předmětu podle smlouvy o uložení cenných papírů a jiných hodnot běží promlčecí doba ode dne zániku příslušné smlouvy. Právo na peněžní prostředky uložené na běžném nebo vkladovém účtu běží ode dne zániku smlouvy o vedení těchto účtů.

Stavení a přerušování běhu promlčecí doby

Promlčecí doba nemusí běžet nepřetržitě a ObchZ přesně stanoví, za kterých podmínek promlčecí doba, která již začala běžet, běžet přestává. Jedná se o tzv. stavení promlčení. Jeho podstata spočívá v tom, že nastane-li určitá skutečnost a po dobu trvání této skutečnosti, promlčecí lhůta neběží.

Dojde-li však k odpadnutí překážky, lhůta pokračuje ve svém běhu nadále. Důvodem pro nástup institutu stavení promlčení je to, že věřitel za účelem uspokojení nebo určení svého práva učiní jakýkoliv právní úkon, který se podle předpisu upravujícího soudní nebo rozhodčího řízení považuje za jeho zahájení nebo za uplatnění práva v již zahájeném řízení.

Promlčecí doba však nepřestane běžet, jestliže právo bylo uplatněno před promlčením a v příslušném soudním nebo rozhodčím řízení nebylo rozhodnuto ve věci samé - pak se k promlčecí době uběhlé před řízením připočítává i doba tohoto řízení. Zbývá-li však v době skončení soudního nebo rozhodčího řízení do konce promlčecí doby méně než jeden rok, nastávají účinky promlčené teprve uplynutím jednoho roku, ovšem při respektování maximálního desetiletého limitu promlčecí doby podle § 408 odst. 1 ObchZ.

Přerušením promlčecí doby je třeba chápat předčasné skončení promlčecí doby, které nastoupí, nastanou-li okolnosti předpokládané zákonem, poté začíná běžet nová promlčecí lhůta. Přerušeni běhu promlčecí lhůty má tedy stejné následky jako prodloužení promlčecí doby (stále je zde omezení maximální desetiletou lhůtou). Obchodní zákoník spojuje přerušeni běhu promlčecí doby s uznáním dluhu (§ 407 ObchZ). Uzná-li dlužník písemně svůj závazek, běží od tohoto uznání nová čtyřletá promlčecí . Uznání závazku může proběhnout i opakovaně, avšak s celkovým omezením deseti let od prvního počátku běhu promlčecí doby. Závazek lze uznat zčásti - v tomto případě běží nová promlčecí doba pouze ohledně této části a lze uznat i závazek již promlčený, kdy obchodně právní úprava na rozdíl od úpravy občansko právní nevyžaduje, aby dlužník o promlčení věřitelova práva v době uznání svého závazku věděl. Následky uznání dluhu má také placení úroků, jímž se uznává závazek jen v rozsahu částky, z níž se úroky platí.

Změna v osobě dlužníka nebo v osobě věřitele nemá na běh promlčení vliv (§ 400 ObchZ).

Omezení obecné promlčecí doby

Obchodní zákoník stanoví v § 408 absolutní a nepřekonatelný limit délky běhu promlčecí lhůty, který nelze překonat ani stavením, přerušením event. prodloužením promlčecí doby. Každá promlčecí doba skončí nejpozději uplynutím deseti let ode dne, kdy počala běžet poprvé.

Právo na výkon rozhodnutí, kterým bylo pravomocně přiznáno právo v soudním nebo rozhodčím řízení později než tři měsíce před uplynutím omezující desetileté promlčecí doby nebo dokonce až po jejím uplynutí, je možno soudně vykonat za podmínky, že řízení o jeho výkonu bude zahájeno nejpozději do tří měsíců ode dne, kdy mohlo být zahájeno.

Prameny:

- Bejček, J.: Promlčení a prekluze v obchodních vztazích, Právní rádce č.5/1993
- Chalupa, R.: Promlčení práv z obchodních závazků, Obchodní právo č. 9/1993
- Kopáč, L.: Obchodní kontrakty I., Praha ,Prospektum, 1993
- Plíva, S.: Promlčení v obchodním zákoníku, Právo a zákonnost č. 6/1992

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Evropská unie mění pravidla plateb: více odpovědnosti, intenzivnější zpracování dat, více](#)

kontrol

- [Pohled přes hranice - natáčení pornografických klipů jako důvod výpovědi z nájmu bytu](#)
- [Nařízení EU o umělé inteligenci a jeho dopady na využití jazykových modelů v advokátní praxi](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Kupní smlouva o převodu nemovitosti bez uvedení výše kupní ceny](#)
- [Odpovědnost zaměstnavatele a zaměstnance v souvislosti s využitím umělé inteligence](#)
- [Nový návrh zákona o platformové práci - 2. díl: Redefinice závislé práce](#)
- [Druhá „tlačítková novela“: povinné tlačítko pro odstoupení od smlouvy](#)
- [JIRÍ HARNACH - VEŘEJNÉ ZAKÁZKY LIVE! - ČERVEN 2026](#)
- [Souhlas s veřejným užíváním pozemku jako překážka nároku na bezdůvodné obohacení - nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2541/25](#)